

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläislaisten äänestysseuran, ilmestys Astoriassa, Ore., joka liittii The Western Workmen's Pub. Society'n kustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuodeksi...\$1.50 Puoli vuotta...90c
CANADAAN JA SUOMEEN
1 vuodeksi...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1914, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year...\$1.50 6 months...90c
IN CANADA:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huonusto sijaitsee 10:n ja Duane katujen kulmassa. Puhelin 365. Ilmoitushinta 50 senttiä toiselta kerran. Naimaisilmoituksista \$1.00 ensimmäiseltä tuumalta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta lialta.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi

Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajamäärä osottaa seuraavaa:

Uusia85
Katkenneita76
Uudistuksia23

Väestön ryhmittämistä ja erittämistä

Kapitalismi kokoaa ihmiset kaupunkien suuriin ryhmiin ja erittää heidät maaseudulle yksinäisyyteen.

Kapitalismin ahdasmielisyys on kerrassaan ihmeteltävä. Kapitalistisella järjellä ei voi käsittää mitään muuta kuin dollareita.

Kun jotain taloa tai liikehuonetta työhön huonoista aineista kokoon ohta kapitalistiseen tapaan, huudattaa heti jokainen kapitalistisella mielipiteillä varustettu henkilö, että "Toita tosiaan, tämä kaupunki yhä paraneel!" Itäankuin ei jokaisen mailman suurkaupungin historia osottaisi, että mikä suuremmaksi kaupunki kasvaa, sen huonommaksi se muuttuu. Minkä suurempi väkiluku, sitä suurempi köyhien ja kurjien lukumäärä ja sitä enemmän myöskin rikollisuutta, prostitutiota, mielisairautta, itsemurhia, kavalluksia ja turmeilusta.

Työläiset eivät hyödy kaupunkien kasvamisesta. Tietysti se edellyttää teollisuuslaitosten lisääntymistä ja lisääntynyttä työvoiman kysyntää, mutta se myöskin edellyttää lisääntynyttä työvoiman tarjontaa näihin uusiin työpaikkoihin.

Pikku liikekicheit, paitsi ne, jotka myyvät maata, eivät myöskään hyödy kaupungin kasvamisesta. Tietysti se edellyttää ostajien lisääntymistä, mutta se myöskin edellyttää liikekilpailujen lisääntymistä.

Suurkapitalistit ovat ainoat ihmiset, jotka hyötyvät kaupungin kasvamisesta. He omistavat rautatielinjat, valaistuslaitokset, kaasulaitokset, puhelin- ja sähköasennuslaitokset, pikälähetysliikkeit, rautatielinjat, kannuttimot ja muut teollisuuslaitokset. Joissakin kaupungeissa jotkut näistä laitoksista ovat kunnallista omaisuutta, mutta enimmäkseen ne ovat vielä yksityisten omistamia.

Kaupungin kasvaminen edellyttää näiden liikkeiden harjoittajille lisääntyneitä ostajia ilman lisääntynyttä kilpailua. Tavallisesti noiden liikkeiden harjoittajilla ei olekaan kilpailijoita, joten jokainen uusi asukas kaupungissa merkitsee heille riistettävien lisääntymistä.

Suurkapitalistit omistavat tavallisesti enimmäkseen osan kaupun-

kien maa-alueista. Kaupungin väestön lisääntyminen edellyttää tonttien ja kiinteimistön hintojen nousua sekä talojen, liike- ja konttorihuoneiden vuokrien nousua.

On siis varsin helppo käsittää miksi kaikkien kaupunkien liike- miesten klupit, jotka muodostuvat kapitalisteista ja heidän apureistaan, koettavat aina saada kaupunkien lisää teollisuuslaitoksia ja suurempaa väestöä. Se tuottaisi lisää dollareita heidän taskuihinsa. Sanomalehdet heidän tahdostaan huutavat sitä samaa ja narraavat ihmisiä uskomaan kuinka hyödyllistä kaupungin kasvaminen on. Hyvin kuvaavalla kaksimielisyydellä he sanovat, kun uusia rakennuksia rakennetaan, että kaupunki paraneel, vaikka se vain kasvaa — ja todellisuudessa huononeel. Ja jokainen kapitalistisia mielipiteitä omaava tyhmeliini säestää tätä samaa nuottia, vaikka hänellä itsellään ei olisi kuin 30 senttiä rahaa taskussaan.

Kenelläpä olisi mitään suurkaupunkeja vastaan, elleivät ne kokoaisi ihmisiä niin suuriin ryhmiin. Jos, perheasunnot, vuokrahoneustot, liikehuoneet ja tehtaat olisivat rakennettuja suuremmille maa-aloille; jos niiden ympärillä kasvaisi ruohoa, kukkia ja puita ja niihin saisi riittävästi auringonvaloa ja puhdasta ilmaa, niin eivät ne olisi moittittavia. Mutta nykyisen järjestelmän vallitessa sellaiset olosuhteet eivät vallitse. Rikkaiden asunnot ja huoneustot ovat rakennetut tilaviin ja suotuisiin ympäristöihin. Mutta työläisten niinkutsutut kodit ovat ryhmittetty yksin ryhmiin. Ne ovat joko vihellisiä hökkelit tai hirvittäviä vuokrakasarmeja. Liikekeskuksetkin ovat liaksi ryhmittyneet. Ihmisten yhteenkoon sulkominen tehtaissa on kerrassaan kauhistava. Kuinka ihmiset voivat tehdä työtä ja elää niissä, on aivan ihme. Niissä oloissa eläminen todistaa työläisten ihmeellistä kestävyttä. Monet työläiset kyllä rappeutuivat niissä ruumiillisesti, mutta se on ihme kun eivät he kaikki kuole niissä.

Kun yksityiset omistavat maat on heille tietysti edullisempi säästää tilaa niin paljon kuin mahdollista. Rakentamalla korkeita rakennuksia toinen toisensa vieen ja rakennuttaen ne niin halvoista tavaroista kuin mahdollista, voivat he saada suurempia tuloja rakennuksiin ja maahan kiinnitetystä rahastaan.

Tällaiset olosuhteet tekevät miljoonien miesten, naisten ja lasten elämän ilottomaksi. He joutuvat sulettuihin pois näkemästä mitään kaunista ja ihanaa. Heidän elämänsä on synkkää. Huonot olosuhteet uhkaavat alati heidän terveyttään. He eivät saa koskaan hengittää oikein puhdasta ilmaa. He elävät joka hetki tautien basillien ilmassa. Kuolema korjaa lapsia laumottain sekä myöskin harventaa tavattomasti aikuisten lukua.

Se ei ole kaunis kuva. Käännytkäämme siis pois siitä. Mutta päättäkäämme ensin, että hävitämme sen ja asetamme sen tilalle ihanamman kuvan.

Maaseudulla vallitsee kokonaan päinvastaiset olosuhteet, kuin ne joista edellä on kerrottu. Hirvittävän ryhmittymisen asemasta siellä on hirvittävä eristyminen ja yksinäisyys. Se tietysti johtuu farmien yksityisestä omistuksesta ja viljelyksestä. Jokainen perhe työskentelee erityisellä farmilla. Siten työskennellen on aivan välttämätöntä, että

he asuvat tällä erityisellä farmillaan. Siksi väestö maaseudulla on toisistaan kovin eristettyä.

Tällainen eristyminen estää meikkein kokonaan heidän keskinäisen kanssakäymisen. Se estää maalaiset nauttimasta nykyaikaisista mukavuuksista. He joutuvat kauas kaikista korkeammista oppilaitoksista. Heidän elämänsä on tavattoman yksinäistä ja ikävää. Sellainen äärimäinen yksinäisyys on vaarallista. Ihmiset tarvitsevat seuraa sekä yksinäisyyttä. Heidän tulisi saada riittävästi molempia eikä liaksi kumpaakaan. Kapitalistisen järjestelmän vallitessa joutuvat toiset ihmiset kärsimään liiallisesta yhteen sulkoutumisesta ja toiset liiallisesta yksinäisyydestä.

Sosialismi vasta voi saada aikaan tasapainon näiden kahden äärimäisyyden välillä.

Liiallisen ryhmittymisen syyt häviävät kun teollisuuslaitokset tulevat kansan yhteiseksi omaisuudeksi. Ihmisten yhteen ryhmittämisestä ei silloin ole kenellekään aineellista hyötyä ja siksi tarpeeton ja vaarallinen ryhmittyminen häviää. Perheasunnot, liikehuoneet ja tehtaat rakennetaan tilaville alueille. Niiden ympärillä kasvaa ruohoa, kukkia ja puita ja niistä ei puutu auringonvaloa ja puhdasta ilmaa.

Ehkäpä jotkut maanviljelijät pitävät yksinäisyydestä. Jos heitä se miellyttää, niin voivathan he edelleenkin elää erillään muista. Mutta sosialismin vallitessa saavat kaikki, jotka eivät pidä eristettyä olosta, tilaisuuden hoitaa maitansa yhteisesti. He voivat asua kylissä, joissa he voivat nauttia seuraläpäästä, kaikista uudenajaisista mukavuuksista ja korkeammista sivistysmahdollisuuksista.

Täten me taaskin näemme, että sosialismi on luonnollinen parannus kapitalismin paheille — luonnollinen siksi, että se on suoranainen tulos taloudellisesta kehityksestä. — John M. Work.

Kansankirjeitä

SEATTLE, WASH.

Tervehdys täältä Seattlesta Toverittaren toimitukselle ja sen laajalle lukijakunnalle.

Koska tuln valituksi tähän tärkeään tehtävään, niin kerronpa vähäsen osastomme hommista. On vähän myöhäistä ruveta kertomaan virkailijoiden valinnasta, mutta koska edellinen kirjeenvaihtaja ei siitä ole mitään kirjottanut, niin tuon sen nyt esille.

Osastomme varsinainen kokous pidettiin joulukuun 19 p:nä, 1918, jossa pääasiana oli virkailijoiden valinta. Valkea näyttö oli saada, sillä jäsenemme olivat saapuneet hyvin harvalukuisesti tähän kokoukseen, kuten aina muhinkin kokouksiin. Valituksi saatiin kuitenkin kaikki virkailijat, panemalla yksi henkilö useampaan toimeen.

Ensiksi valittiin järjestäjäksi toveri Smith, uudelleen; pöytäkirjuriksi Kusti Utteri; rahastonhoitajaksi Matt J. Mäki; rahastonkirjuriksi ja samalla jäsenkirjuriksi toveri Inberg; kirjallisuuskomitea jäi entiselleen; taidonhoitajaksi tuli valituksi edelleen toveri F. Nouslainen; kirjeenvaihtajaksi Toverille jäi edelleen A. Hautamäki ja Toverittaren kirjeenvaihtajaksi valittiin Aino Fogel; osaston toiminnasta kirjeenvaihtajille ilmoittamaan velvotettiin osaston kirjuri ja huvittoimikunnan kirjuri; huvittoimikuntaan valittiin 12 jäsentä, johon tulivat seuraavat toverit:

Aino Fogel, Hilda Majuri, Liina West, Sigrid Salo, Naemi Bergman (uudelleen) ja t:tar Porkka, sekä seuraavat toverit: Anton Stolman, Matt Hekkala, Porkka, Hannula, Waide River ja Antti Karvonen (uudelleen); agitatorikomiteaan valittiin toverit Otto Fogel, Tobias Smith ja Aino Fogel (uudelleen); tilintarkastajiksi seuraavalle puolivuodelle valittiin toverit Thompson ja toverit Keskinen ja A. Järveläinen. Toverin haarakokouksen johtokunnan valitseminen jätettiin tuonemmaksi, ainoastaan t:tar Lyyppinmaan tilalle valittiin t:tar Thompson.

Muuten osastomme toiminta näyttää olevan hyvin vilkasta, etenkin näytelmäseura on ollut ja näyttää yhä edelleen olevan ahkerassa toimessa. Hyvän ja kykenevän johtajamme A. Hautamäen avulla olemme saaneet nähdä näyttämöitämme monta kaunista ja hyvin onnistunutta kappaletta. Onhan näyttämöillämme sitäpaitsi monta henkilöä, joista voi toivoa suurta ja aina parempaa. Innostusta yhä vaan edelleen teille.

Olen kuullut sellaisiakin kuiskelta, että perustetaan lauluseurakin, jos vaan tulemme saamaan johtajan. Selasta se on innostus!

Ompeluseurallamme oli myyjäiset joulukuun 28 p:nä. — Ikävä on sanoa, että ne eivät onnistuneet hyvin, niinkuin edeltäpäin toivottiin. Ensimmäkin eivät naisemme olleet valmistaneet kaikkia töitänsä, joten niitä oli vähänlaisesti. Toiseksi eivät nekään vähät tahtoneet mennä kaupaksi. Niitä haluvia oli vähän, lukuunottamatta muutamia osastomme tovereita, jotka ovat aina valmiita uhraamaan rahojansa osastomme hyödyksi ja myös kannattavat ja antavat arvoa naisten työlle. Kiitos toverit teille siitä, sillä se innostuttaa meitä naisia käsi kädessä taistelemaan teidän kanssanne tätä nurinkurista yhteiskuntaa vastaan, mikä vielä on vallassa.

Toivon hauskaa ja onnellista uutta vuotta kaikille tämän lehden lukijoille ja toimitukselle ja myös samalla jatkuvaa innostusta osastomme eteen. Toverillisesti:

Aino-sisko.

JUANITA, WASH.

Jos nyt taasen lopetan tämän äänestämisen, joka meitä täällä valvoo, ei ainakaan kotona, sitä en melua, vaan sitä kun ei kukaan muista Toveritarta edes pikku pätkällä.

No nythän ne joulujuhlatkin ovat menneet kaikessa hiljaisuudessa. — Meillä täällä Juanitassa ei ole ollut mitään hommaa nykyään, vaan kai se meidänkin aika vielä tulee.

Ei-pä se lentu jättänyt meitäkään ilman että ei olisi tullut tänne maale raittiseen ilmaan. Lapset ovat olleet sairaita järestäkin ja onpa se ollut rasitus alkaisillakin, koska on koko perheitä ollut vuoteen omana ihana yhtäköä, joten kotohommat ovat paljonkin kärsineet siitä. Kuolleet ei ole ketään.

Nykyään on ollut pakkasia vaan lunta ei ole vielä näkynyt.

Onnellista uutta vuotta kaikille Toverittaren lukijoille toivoo

Moukan akka.

HOQUIAM, WASH.

Onnellista uutta vuotta 1919!

Joulu on siis ollut ja mennyt. Pajon sitä ohikin työtä ennenkuin saatiin viettää monta hauskaa iltaa joulunpyhinä.

Meillä naisilla ne oli taasen onnistuneet myyjäiset, väkeä oli kohtalaisen paljon ja työmme osotti hyvää tuloksia, koska saimme rahaa käsitöistä kokonaista \$312.40. Kiitos teille, jotka avustitte rahallisesti ja teille naiset, jotka teitte ahkerasti käsitöitämme.

Entäs se lasten iltama, joka onnistui kiihittävästi. — Lapset esittivät koro ilan ohjelman: laulua, soittoa, runoja ja näyttökappaleen nimeltä "Onnea maa." Kiitos lapsil-